

มาจำแนกไลเคนกันเถอะ

ไลเคนสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพทางอากาศ และจากงานวิจัยของ พบว่าไลเคนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความไวต่อมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ก๊าซฟลูออไรด์ (Fluorides) และสารเคมีที่มีฤทธิ์เป็นสารออกซิไดซ์สูงเช่น โอโซนและไลเคนแต่ละชนิดมีความทนทานต่อมลพิษทางอากาศไม่เท่ากัน ซึ่งทำให้เราสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพอากาศได้ในเบื้องต้นหากบริเวณสถานที่ที่เราอาศัย เช่น ต้นไม้ แผ่นหิน แผ่นไม้ เป็นต้นมีไลเคนเกิดขึ้น ซึ่งแบ่งประเภทลักษณะการเกิดขึ้นของไลเคนตามธรรมชาติที่ทนทานต่อระดับมลภาวะไม่เท่ากันได้ 3 กลุ่มคือ อากาศดี ทนทาน และทนทานสูง

กลุ่มทนทาน

ริวแพร Dirinaria วงศ์ Physciaceae

ลักษณะ ไลเคนประเภทใบ สีเขียวเทาหรือเขียวดองอ่อน ขึ้นติดแน่นกับวัตถุที่เกาะ แตกหน่อเป็นกระจุกผงแบ่งกลมๆ คล้ายขนมถ้วยฟู หรือดอกกะหล่ำ

ลายเส้น Graphid วงศ์ Graphidaceae

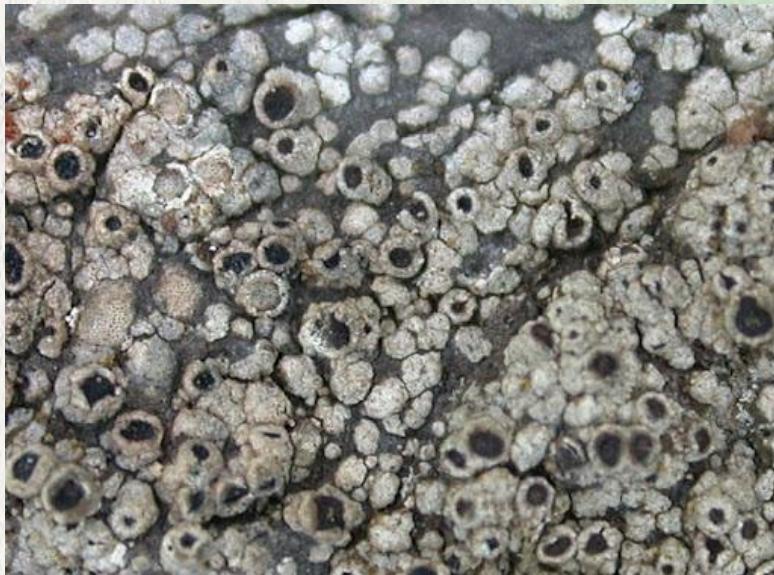
ลักษณะ เหมือนลายเส้นสีดำหรือขาวขอบผลหยักเป็นสัน ดูคล้ายริมฝีปาก บางชนิดออกผลติดกันเป็นรูปแฉกหรือดาว บางชนิดที่พบในป่าเรียงตัวคล้ายอักษรจีน

กลุ่มทนทาน

ร้อยเหรียญ กลุ่ม Lecanora วงศ์ Lecanoraceae

ลักษณะ ไลเคนประเภทดวง/ผง ผืนไลเคนสีเขียวเทาหรือสีเทา ผลกลมแบน สีน้ำตาลอ่อน หรือสีเขียวอ่อน มีขอบสีเดียวกับผืนไลเคน เป็นปุ่มๆ เหมือนสายลูกบิด และยกนูนสูงกว่าตัวผล จึงเห็นขอบได้ชัดเจนดูคล้ายเหรียญสิบบาท มักออกผลยุบยับ เต็มผืนไลเคน

ธิดามะกอกดำ กลุ่ม Rinodina วงศ์ Physciaceae

ลักษณะ ไลเคนประเภทดวง/ผง ผืนไลเคนสีเขียวมะกอก หรือเขียวขี้ม้า ผลกลมแบน สีน้ำตาลเข้มถึงดำ ขอบสีเดียวกับผืนไลเคน ไม่ยกนูนสูงขึ้นมากนัก จึงเห็นไม่ชัดเจน

กลุ่มทนทาน

กลุ่มโตรียาภิ Bacidia & Caloplaca วงศ์ Bacidiaceae & Teloschistaceae

ลักษณะ ไลเคนประเภทดวง/ผง สีเขียวอมเทา เขียวตองอ่อน ถึงเขียวเข้ม มักแตกหน่อเป็นฟอง/ผงแบ่ง ทำให้ผิวผื่นไลเคนดูขรุขระ หรือขยุขยุย ผลอวบแบ่ง สีครีม หรือสีน้ำตาลอ่อนถึงเข้ม

ไทรทองโรยขมื่น กลุ่ม Laurera benguelensis วงศ์ Trypetheliaceae

ลักษณะ ไลเคนประเภทดวง/ผง ในสภาพดี ผื่นไลเคนจะเป็นสีเขียวและมักมีผงฝุ่นสีเหลืองถึงส้มเหมือนมีผงขมื่นโรยหน้า จนบางที่แลเห็นเป็นเหลืองส้มทั้งผื่นแต่ไกล แต่ที่ที่มีมลภาวะผื่นไลเคนมักฟอกขาวมักออกผลจำนวนมากติดกันแน่นทั้งผื่น ตัวผลดูคล้ายกระปุกหรือไหกระเทียมดองสีเหลือง มีรูหนึ่งรูตรงกลาง

กลุ่มทนทาน

กลุ่มสายเส้นผลรวม *Glyphis & Sacographa* วงศ์ *Graphidaceae*

ลักษณะ ไลเคนประเภทดวง/ผง ผลหลายผลเชื่อมรวมเป็นก้อนเดียวกัน ดูผืนๆ คล้ายขนนมเม็ดแมงลัก เมื่อส่องใกล้ๆ จะเห็นรูปสปอร์หลายรู

สาหร่ายกระโปรงบานบางกอก *Physcia dimidiata* วงศ์ *Physciaceae*

ลักษณะ .ใบขนาดเล็ก ขอบใบหยักละเอียด แผ่นปลิวบานเหมือนระบายชายกระโปรง ตัวใบเผยอขึ้นมา ไม่แนบติดวัตถุที่เกาะอย่างหัตถ์ทศกัณฐ์กุ่มน้ำแข็งหรือริ้วแพร อาจเห็นรากเทียมเส้นเดี่ยวสีขาวใกล้ขอบใบ แตกหน่อเป็นฟองผงแป้ง เยอะมากตรงกลางผืนไลเคน ดูเหมือนดอกกระหล่ำ

กลุ่มมหทาน

แป้งมณฑุ Chrysothrix วงศ์ Chrysothricaceae

ลักษณะ ผงฝุ่นสีเขียวตองอ่อนสดใสบางครั้งสีเหลือง ไม่พบดอกผล